بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/300
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަހުމަދު ފާރިސް މައުމޫން، މ.އ. ކިނބިގަސްދޮށުގެ / ކ. މާލެ (ދރ. އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A000003)
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 26 ޛުލްޙިއްޖާ 1440 / 06 ސެޕްޓެންބަރު 2018
- ނިމުނު ތާރީޚް: 7 ޛުލްޤަޢިދާ 1441 / 28 ޖޫން 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާއު އުޘްމާން
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:
- ނަންބަރު: 145-E(258-2018)/2018/13
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ޤާޟީ: ޤާޟީ އަހުމަދު
- ޙުކުމްކުރެވުނު ތާރީޚް: 21 މާރިޗު 2018
- ނިމުނު ތާރީޚް: 21 މާރިޗު 2018

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓު އަމުރު އާ ކޯޓުން ނުރުހިފައިވާތީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތްނޫން ކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ހ. މާލެ / މއ. ކިނބިގަސްދޮށުގެ އަޙްމަދު ޝާކިރު މައުމޫން (ދރ. އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A000003)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

-01 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ ކޯޓު އަމުރަކީ، ހ. މާލެ / މއ. ކިނބިގަސްދޮށުގެ އަޙްމަދު ޝާކިރު މައުމޫންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖަރީމާގެ އަމަލެއް ހިންގަން އުޅުނުކަމުގެ މައްސަލާގައި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ފެންނާތީއާއި ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފާނެކަމަށްބެލެވޭތީ މައްސަލާގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދަންދެން ނުވަތަ ޝަރީޢަތުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅަންދެން ރިމާންޑު ޖަލުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށް ނެރެފައިވާ ކޯޓު އަމުރެކެވެ.

-02 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓު އަމުރު ނުރުހިފައިވާތީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ކަމަށް ނޫން ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ހ. މާލެ / މއ. ކިނބިގަސްދޮށުގެ އަޙްމަދު ޝާކިރު މައުމޫންގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 11 (އެގާރަ) ނުކުތާ ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފާ ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ؛

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން އަޙްމަދު ޝާކިރު މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު،

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބެލުން ހުރުމުގެ ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު ތަންފީޛުކުރުމުންދާގޮތުގެ ސައްޙަކަމާމެދު ސުވާލުއުފެދޭ ޙާލަތެއް ގުދުވެރިވެފައިވަނިކޮށް އެކަމަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމެއް ނެތި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެމަތިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށްބެލުން ހުރުމުގެ ނުކުތާއެވެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ގަސްތުގައި ފަހަނަޅައިދެއްވުމަށްފަހު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާއި، 18 ވަނަ މާއްދާއާއި، 20 ވަނަ މާއްދާއާއި، 64 ވަނަ މާއްދާއާއި، 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2017/SC-C/11 އާ ޚިލާފަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ ތުހުމަތެއްގައި ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހާޒިރުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލުން ހުރުމުގެ ނުކުތާއެވެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ: ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ ދަށުން ޖާރީކުރި އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު ހިންގުން ހިފަހައްޓާފައިވަނިކޮށް، އެޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފުރުޞަތު އިސްތިސްނާ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދީފައިނުވާކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި، 258 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބެލުން ހުރުމުގެ ނުކުތާއެވެ.

- ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 57 ވަނަ މާއްދާއާއި، 62 ވަނަ މާއްދާއާއި، 68 ވަނަ މާއްދާއާއި، 69 ވަނަ މާއްދާއާއި، 255 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ރ) އާ ޚިލާފަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ 145-E(258-2018)/2018/13 ނަންބަރު އަމުރުން އަމުރުގައި ފާރިސް މައުމޫން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ހަވަނަ ނުކުތާއަކީ: މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެކަމަށް، އަދި މިނިވަން ކޮށްފިނަމަ ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފާނެކަމަށް ބުނެ އަމުރުގައި ފާރިސް މައުމޫން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި ޤާނޫނުތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ހަތްވަނަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި 21 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި ބޭއްވި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ (ނ) އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއާއި 69 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ބޭއްވި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- އަށްވަނަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި 21 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި ބޭއްވި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީސް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ބާޠިލް އިޖުރާއަތުތަކުގެ މައްޗަށް ތަރުތީބުވެގެންނުވާކަމުން އޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފުކަމުގައިކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- ނުވަވަނަ ނުކުތާއަކީ: އަމުރުގައި ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ދިހަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އަހުމަދު ޝާކިރު މައްޗަށް ހުށައަޅުއްވާފައިވާ ބަނދުގައި ބެހެއްޓުމުގައި ދައުލަތުގެ މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ދައުލަތުގެ މަޖިލީހުގެ 203 ވަނަ މާއްދާއާ ހިލާފަށް އަމަލުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުތާއެވެ.

- **އެގާރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** އަހުމަދު ޝާކިރު މައްޗަށް ހުށައަޅުއްވާފައިވާ ބަނދުގައި ބަހައްޓާފައިވާ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޒަމާނުގައިވާ ޤާނޫނުގެ ދައުލަތުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/189 ޤަޟިއްޔާގައި ބާރުލާ އިޖުރާއަތުގެ މައްސަލަ ތަރައްޤީވެފައިވާ ކަންކަމަށް ބާރުލާ ކަންކަން ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ހަމައާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހިލާފުވުމަކީ ގާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ހިލާފަށް އަމަލުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުތާއެވެ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓު އަމުރާއި، އެއަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހ. މާލެ / މއ. ކިނބިގަސްދޮށުގެ އަހުމަދު ޝާކިރު މައްޗަށްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ، އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

- <u>ފަސްޖެހުމަށް މުރައްކަބު ފައިސާގެ ދައުރު</u>، މި ދައުރަށް އިސްތިފަސްޖެހުމަށް ޝަރުޢީ އުޒުރުވެސް އާއި ފަސްޖެހުމަށް އަދި ސަބަބު ބާޠިލުކުރެވޭނެއެވެ.

3.1 **ފުރަތަމަ ކަމަކީ:** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)2018/13 އަމުރަކީ އަން ބަލާއިރު، އެ އަމުރަކީ ހ. މާލެ / މއ. ކިނބިގަސްދޮށުގެ، އަހުމަދު ޝާކިރު މައްޗަށްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުގެ އަމަލެއް ހިނގަން އުޅުނުކަމުގެ ތުހުމަތުގައި ހުރަހެއްނުން މައްސަލާގައި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ކްރިމިނަލް ފަރާތެއްކަމަށް ބެލެވޭތީ ނުރައްކާ ފުރުޞަތު ގެއްލިދާނެކަމަށް ބެލެވޭތީ ބަނދުގައި

މައްސަލައިގެ ޙުކުމެއް ކުރެވެންދެން ނުވަތަ ޝަރީޢަތުން އެހެން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރި ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަށް އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާފައެވެ.

3.2 **ދެވަނަ ކަމަކީ:** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 253 ވަނަ މާއްދާގައި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބިދީފައިވާކަން އެނގެންއޮންނައިރު، 2018 ފެބުރުއަރީ 05 ވީ ހޯމަ ދުވަހުގެ ރޭ، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނެރުއްވާފައިވާ ނަންބަރު 2018/3 (ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރުމާނު) ފަރުމާނުގެ ދަށުން ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރެވުނު ކަމާއި،

ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމަށްޓަކައި ނެރުނު ފަރުމާނުގައި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރަން ޖެހުނު ސަބަބު ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"1 ފެބުރުވަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގެ ވަގުތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ނަންބަރު: 2018/SC-SJ/01 އަމުރުގެ ސަބަބުން ދިވެހި ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ބާރުތަކާއި އުޅުންބޮޑުވުން، ޤާނޫނުއަސާސީން ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ވަކިވަކި ބާރުތައް ލިބިދީފައިވާ މުއައްސަސާތަކުގެ ހިންގުމުގެ ނިޒާމުތަކަށް ބުރޫއަރައި، ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ގުޅިފައިވާ އެތައް މަސްލަހަތުތަކެއް ގެއްލޭ ހިސާބަށްގޮސް، ދައުލަތުގެ ހިންގުން އެ އަމުރާ އެއްގޮތަށް ހިންގަން ފަށައިފިނަމަ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބޭނުން ކުރިޔާ ހިސާބަށް ކަންކަން ގޮސްފައިވާކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުންދާ ހިނދު.."

އަދި މި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަޅުއްވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ގޮތުގައި އެފަރުމާނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

"..އަދި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ މިޢާދުގައި ތެރޭގައި އަންނަނިވި ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅުއްވައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަންނަނިވި މާއްދާތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ

އަންނަނިވި މާއްދާތަކުގެ ދަށުން ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމަށާއި، ހަނިކުރުމުގެ އަދި އެޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން ހަދާފައިވާ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުއިން އަންނަނިވި ޤާނޫނަށް ޢަމަލުކުރުން ވަގުތީގޮތުން ހުއްޓާލުމަށްވެސް ކަނޑައެޅިދާނެވެ."

މިފަދައިންކަމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ތެރެއިން، ކޮންމެ ނުރައްކަލެއްގެ ހާލަތެއްގައި ހިފެހެއްޓިދާނެ ނުވަތަ ހަނިކުރެވިދާނެކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިންވެސް ހަމައެކަނި ހިފެހެއްޓޭނީ ނުވަތަ ހަނިކުރެވޭނީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެފަދައިން ނެރޭ ޤަވާޢިދުގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ ހަނިކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އެކަނިކަން އެނގެންއޮންނައިރު، ކޮންމެ ނުރައްކަލެއްގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމުގެ ގޮތުން 2018 ފެބުރުއަރީ 05 ގައި ނެރުނު ޤަރާރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ކަނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ހިފެހެއްޓި ނުވަތަ ހަނިކުރެވިފައިވާއިރު، މި ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45[1] ވަނަ މާއްދާއާއި 46[2] ވަނަ މާއްދާ ހިމެނިގެންވާކަމާއި، ނަމަވެސް، މި ޤަރާރުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤު ހިފަހައްޓައިދާނެކަން އިޢުލާންކުރެއްވުމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

" ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިންތޯ ކަނޑައެޅުމަށް، އެ މީހަކު ހައްޔަރުކުރިތާ ގިނަވެގެން ސައުވީސް ގަޑިއިރުތެރޭގައި، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތިއަށް ހާޒިރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޝަރުޠުތަކާއި އެކު ނުވަތަ ޝަރުޠުތަކާއި ނުލައި އެމީހަކު ދޫކޮށްލުމަށް، ނުވަތަ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރެއް ނެރުމުގެ ބާރު އެ ފަނޑިޔާރަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ."

---

1 މި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ޤާނޫނަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން މެނުވީ، އެއްވެސް މީހެއްގެ ގައިން އަތުލައި، ހިފައި، ހައްޔަރުކޮށް، އަދި ބަންދުކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.

2 ހައްޔަރުކުރާ މީހާއަށް މީހަކު ކުށެއް ކުރިކަމަށް، ނުވަތަ މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފާނެކަމަށް، ނުވަތަ އެމީހަކު ކުށެއް ކުރާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ނެތި، ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރަކުން ހުއްދަކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މެނުވީ، އެއްވެސް މީހަކު ހިފައި، ހައްޔަރުކޮށް، ނުވަތަ ބަންދުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި، 2018 ފެބްރުއަރީ 06 ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަންބަރު 2018/3 ޤަރާރު އިސްލާހުކޮށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަންބަރު 2018/4 ޤަރާރު ނެރުއްވުމާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަންބަރު 2018/3 ޤަރާރުގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓި ނުވަތަ ހަނިކުރެވޭ މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)[3] އާއި އެމާއްދާގެ (ށ)[4] އާއި އެ މާއްދާގެ (ރ)[5] މި އިސްލާހުގެ ދަށުން އިތުރުކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަންބަރު 2018/4 ޤަރާރު އާންމުކޮށް އިޢުލާންކުރުމުން ވަގުތު (06 ފެބްރުއަރީ 2018 ވީ އަންގާރަ ދުވަހުގެ 11:00) އިން ފެށިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ބަޔާންކުރާ ބާބުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓި ނުވަތަ ހަނިކުރެވިފައިވާކަމަށް ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ބަލަންޖެހޭކަމާއި،

މި ދަންނަވާ އިސްލާހު ގެނެވުނު އިރު، އަހުމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަހުމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ 2018 ފެބްރުއަރީ 08 ވަނަ ދުވަހުކަމާމެދު ދެބަސްވުމެއް ނެތްކަމާއި، އަހުމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރު ކުރެވުނުއިރު ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ޙާލަތު އިޢުލާންކުރުމުން ޤަރާރަށް ގެނެވުނު ފުރަތަމަ އިސްލާހާއިއެކު އެޤަރާރު ދެމިއޮތްކަން އެނގެން އޮތުމުންނާއި، އަހުމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރުމުގައި ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ޙާލަތުގެ ދަށުންކަން އެނގެން އޮތުމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން އަހުމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކުރިތާ 24 ގަޑިއިރު ތެރޭ ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކޮށްފައިވާކަން ބެލެން ފުރުޞަތު ކޮށްފައިވާ ނުކުތާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށް ކަނޑައެޅޭނެ ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމެވެ.

---

[3] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ): އެ މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ވަގުތުން އެ މީހަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި ފަސްވީސް ގަޑިއިރުތެރޭގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ލިޔުމުން އެ މީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.

[4] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ): ލަސްނުކޮށް ވަކީލަކު ކަނޑައަޅައިގަތުމުގެ ޙައްޤާއި، އެ ވަކީލަކާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އެ މީހަކަށް އަންގައި، އެ ޙައްޤު ލިބިދެވޭނެ ފުރުޞަތު އެ މީހަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.

[5] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ): ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން ގަޑިއިރު ހަތަރުވީސްގެ ތެރޭގައި، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ހައްޔަރުކުރެވުނު މީހާގެ ބަންދު ބެހެއްޓުމާމެދު ފަނޑިޔާރު ނިންމަންވާނެއެވެ. އަދި ހައްޔަރުކުރުމަށް ބިނާވެގެންވާ ސަބަބުތައް ފަނޑިޔާރަށް ބަލާލެވޭނެ ގޮތް ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތީގައި ހުށަހެޅެންވާނެއެވެ.

3.3 ތިންވަނަ ކަމަށް: ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގެ ސައްޙަކަމާ މެދު އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ސުވާލުއުފައްދާފައިވާއިރު، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާންކޮށްފައިވާ ގަރާރާ ގުޅިގެން 20 ފެބުރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2018 ވަނަ އަހަރު، ދައުރުން ބޭރުގައި ބޭއްވުނު ދެވަނަ ހާއްސަ ޖަލްސާގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެގަރާރު ފާސްކޮށް މުއްދަތަށް 30 ދުވަސް އިތުރުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަމާއި، އަދި މި ނިންމުމަކީ ދުސްތޫރީ ގޮތުން ސައްޙަ ނިންމުމެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 95 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހަޔާލު" އިން 26 ފެބުރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހު ނިންމާފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމުން، މި ފަރާތުގެ ސައްޙަކަމާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލުމު ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތެއް ލިބިގެން ނުވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމެވެ.

3.4 ހަތަރުވަނަ ކަމަށް: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)2018/13 ކޯޓު އަމުރަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގަރާރު ނަންބަރު 2018/3 ގެ ދަށުން އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ހައްޔަރުކޮށް، އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫންގެ މައްޗަށް ޖުރުމަކާގެ ދަޢުވާ ކޮށް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަދައިން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ނުކުރުފައިވާ އަމުރުކުރެއްވިކަމާއި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ސަބަބަކީ ގާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ގާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތް ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރި ކުރިމަތިވާނެކަމަށް ފެންނަނީކަން އެކަށީގެ އަމުރަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނަކަމާއި،

ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގެ ދަށުން ސަސްޕެންޑް ކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާތަކާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ބައެއް މާއްދާތަކަށް ހިފެހެއްޓިފައިވަނިކޮށް، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެދިގެން އެ ގަރާރު

އުވިއްޖެކަމުގައި ކަނޑައަޅައި މި މާއްދާތަކުގެ ދަށުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިނުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައި އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކީ ބާޠިލް އަމުރެއްކަމަށް އަންގަދު ފޯރިސް މައްޗަށްވުރެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި، މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބުދާރީވަމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތުގެ ދަށުން އަސާސީ ބައެއް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތައް ހަނިކުރެވިދާނެކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 255 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[6] ގެ ދަށުން ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ހިފެހެއްޓުމާއި ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި ބާރު ކޮށްފައިވާ އާއި ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތުގެ ދަށުން ޙައްޤުތަކާއި ދެކޮޅު ޤަރާރު ވީމާ ފަރާތުގެ ހައްޤަށް ކޮށް މަޖިލިސް ބަލައިގަތުމުން ކުރިމަތިވާ މަސައްކަތް ކުރުމަށް، ބަލަތީ ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤު ބަލަތީ މަރުހަލާގައި ޙިފާޒަތުގައި ބަހައްޓާފައިވާ މަސައްކަތް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ހިފެހެއްޓުމުގެ ސަބަބުތަކެއް ނެތްކަމަށް ކަމަށް ވާނުވާނެކަމާއި،

އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ދަފްޢުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މިވަނަ އަމުރާއި ގުޅޭ ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކީ ބަޔާނެއް، ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތު އިޢުލާން ކުރުމާއި ބެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 253[7] ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބިދެއްވާފައިވާ މިގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ވަގުތީ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމާއި، ބައެއް ޤާނޫނުތަކަށް އަމަލުކުރުން ވަގުތީ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 254[8] ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދެއްވާފައިވާކަމާއި،

[6] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 255 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ): ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތެއްގައި އެއް ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރުވާލުވާ ފަރާތުން ބަލައިގަތުމަށް ޤާނޫނުގެ ޖަދުވަލުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތުގައި އަމަލުކުރެވޭނެ ފަރާތްތައް އިޢުލާން ކުރެވޭ މަރުޙަލާ ގޮތުގެ މަތިން އެއް ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް.

[7] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 253 ވަނަ މާއްދާ: ފުރިހަމަ ކަރިޝްމާ، ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ބަލިމަޑުކަމެއް، ނުވަތަ ހަނގުރާމައެއް، ނުވަތަ ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވާފަދަ ކަމެއް ކުރިމަތިވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ ބޭރުގެ ޤައުމަކުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޙަމަލާދިނުމުގެ ކުރީގެ ސަރަޙައްދުގައި، ނުވަތަ ކަނޑައެޅޭ ވަކި ސަރަޙައްދެއްގައި ވިދިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ސަލާމަތު ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތު އިޢުލާންކުރުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

[8] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 254 ވަނަ މާއްދާ: ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތެއްގައި އިޢުލާންކުރުމުގެ ބާރު ދޭހަ ކުރެވޭ ކުއްލި ނުރައްކާތެރި ޙާލަތު އިޢުލާންކުރުމަށް ސަބަބު، ނުވަތަ ކަނޑައެޅޭ ގިނަ މިންވަރާއި ވަގުތީ ގޮތުން ބަލަހައްޓަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ މި ބާބުގައި 2 ވަނަ ބާބުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަންތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ވަގުތީ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމާއި، ބައެއް ޤާނޫނުތަކަށް އަމަލުކުރުން ވަގުތީ ގޮތުން ހުއްޓުވުން ހިމެނެއެވެ.

އެހެންކަމުން، ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ބާވަތު އިޖުރާއަތްތަކާއި ނެރުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރުގެ ނަންބަރު 2018/3 އިން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގައި ހިމެނޭ މާއްދާތަކާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ހިމެނިފައިވާކަން އެގޭން ބެލުމުން އެގޭން އޮންނަނަކަމުގައި، ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ބާވަތު އިޖުރާއަތްތަކުގެ ގޮތުން ނެރުނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރުގެ ނަންބަރު 2018/3 އިސްލާހުކޮށް ނެރުނު ޤަރާރު ނަންބަރު 2018/4 އިން "ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެމާއްދާގެ (ށ) އަދި (ރ) އިތުރުކޮށްފައިވާކަމުގައި، މިފަދައިން އިޖުރާއަތްތަކުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ މި ބެހެވުން މާއްދާތަކާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް އަމަލުކުރުން ވަކިވާޒީން ހުއްޓުވަން ޖެހޭނެކަމުގައި، ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ބާވަތަށް ނިޔުން ނާއްނަހާނިއުރު، މި ޤަރާރުތަކަށް އަމަލުކުރަމުގައި އެޤަރާރުގެ ބާރު ހިނގާ ސަރަހައްދުގައި އެއް އެންމެންގެ މައްސަލަތައް ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ މައްސަލަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 11 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ލާޒިމުކަމެއްކަމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ބާވަތުގައި ހިފެހެއްޓުން މިންވަރު ކަނޑައަޅާނެ ފަރާތަކީ ހަމައެކަނި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 255 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން އެނގޭއިރު ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ބާވަތު އިޖުރާއަތުތަކުގެ ނެރުން ޤަރާރުގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓިފައިވާ ޙައްޤުތައް ތަބާވާނީ މަޖިލީހުގައި ހިފެހެއްޓުން ނަގަހައްޓަވާ މައްސަލައިގެ ތަބާވާ ނިޒާމު ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމަށް ބަންދުކުރުމުގައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި އަޙްކާމްތަކަށް ހިފެހެއްޓުމުގެ ސަބަބުތަކާއި ނަތީޖާތަކަށް ބެލުން ޤާނޫނީ އަސާސެއް ނެތް ބަންދުކުރުމާއި ޚިލާފުވާ ޤާނޫނީ ފަރާތްތަކުން ވަކިކުރުން ހެދުމުގެ ދުސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ވަގުތުތަކާއި ވަގުތުތަކުގެ ނަންބަރުކަމުގައި، މިފަދައިން ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ބާވަތު އިޖުރާއަތްތަކާއި ޤަރާރުގެ ދަށުން އަމަލުކުރުން ވަކިވާ ގޮތުން ހުއްޓުވާލުމަށް ޤާނޫނަށް ނުވަތަ އެޤަރާރުގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓުމަށް މައްދާތަކަށް، އެޤަރާރު ދިމިއްޖާ ދުވަހު ހިފެހެއްޓުމަށް ހުއްދަދޭނަކަމުގައި، މިގޮތަށް ޤަރާރު ދިމިއްޖާ އެހެން މުއައްސަސާތަކުން ނުވަތަ ކޯޓުތަކުން އަދަދު ޤާނޫނާއި ނުވަތަ އަދަދު ބަޔާންކޮށް ދިނުމުގެ މިނިވަންކަމާއި ނުވަތަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވާ ބާރުއޮންނަކަމުގައި، އަދިވެސް ފުލުހުންގެ ދިފާޢަކީ އެވެގެންދާނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް

ދީފައިވާ ބާރުގެ ތެރެއަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް އެހެން ބަޔަކު ވަނުމަށް ހުށަހަޅާ ދަޢުވާކޮށްފައި، އެކަން މިކޯޓުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެގާރަވަނަ ބާބުން އެކަށައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ ހަމަ ނެތި އޮޅުން ބޮޑުންވެގެންދާނެ ކަމެއްކަމާއި އަދި އެގޮތަށް ތަރުތީބު ހުށަހެޅުމަށް އަމުދުން ކުރެވިދާނެ ކަމެއްކަމުގައިވާތީ ވެރިކަމުގެ ކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ ބާރުގެ އިދާރާގެ ކުރުމުގެ ތަރުތީބުގެ ދަރުނޫނާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓުމަށް ބަރުގެ ހިފެހެއްޓުމާއި ނިހުފުހެއްޓުމުގެ ސަރުކާރުގެ އަތްތަކާއި ބަލާ ޤާނޫނުއަސާސީ ހަމައެކަނި ތަޞްދީޤުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމާއި، އެފަދަ ސަރުކާރުގެ ނިޒާމާއި، އެކުލެވޭ ހިފެހެއްޓުން ދަރުތީބުވާ ބަރެ ތަސްދީޤުކުރުމާއި އެއް ބާރުތަކާއި ނިޒާމް އެކުލެވޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 11ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާން ކުރާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުރީ ނިޔާއްދާގެ ބާރުތަ ދިފާޢުން ކުރި ޤާނޫނަށް ނިޔުމަށް އަޅުއްވަން ދިރިގެންގޮސް ބައްޓަން ކުރުމާއި ހަމައެކަނި، ކުރީ ނިޔާއްދާގެ ބާރުތަ ދިފާޢުން ކުރުމަކުން ނިޔުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރުން ހުކުމްތަކާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގައި އެކަމުގެ ހުކުމް ކުރުމަށް ތަޞްދީޤުކުރުމާއި ތަސްދީޤުކުރުމުން އެއް ބާރުތަކާއި ނިޒާމް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 11ވަނަ ބާބުގައި ބަޔާން ކުރާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުރީ ނިޔާއްދާގެ ބާރުތަ ދިފާޢުން ކުރި ޤާނޫނަށް ނިޔުމަށް ހަމަކަށް ކުރުމަށް ފެށިން ޤާނޫނީއްޔާތައް، ކުރީ ނިޔާއްދާގެ ބާރުތަ ދިފާޢުން ކުރި ޤާނޫނު ދިރިއުޅުއްވައި، އަދި އެފަދަ ދަރުނޫނާ ހިފެހެއްޓުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާން ކުރާ ބައްޔާއި އެފަދަ ދަރުނޫނާ ހަމަކަށް ކުރުން ހުކުމްތަކާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) އެފަދައި ދުވުއްޖައި، ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ މާއްދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ނުވަތައިވާ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޚިލާފަށް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ އިޖުރާއާތު ތަކެއްކަން ސާބިތުނުވާ އެހެން އޮތުމެވެ.

3.5 ފަސްވަނަ ކަމަކީ: އަށްވަނަ ފާރިސް މައްޗަށް ހުއްޓަށް ކުރިއިރު، ކުރީ ނިޔާއްދާގެ ބާރުތަ ދިފާޢުން ކުރުމަށްޓަ ތަޞްދީޤުކުރުއްވާގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 2018/3 (05 ފެބްރުއަރީ 2018) ގެ

ދަށުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ "ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރު ނުކުރުމާއި ބަންދުނުކުރުން" މިޙައްޤާއި ކުއްލި ނުރައްކަލެއްގެ ހާލަތު އިޢުލާންކުރުމާގުޅޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު ނަންބަރު: 2018/3 (05 ފެބްރުއަރީ 2018) ޤަރާރު އިސްލާހު ކުރުމަށްޓަކައި ނެރުނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު ނަންބަރު: 2018/4 (06 ފެބްރުއަރީ 2018)ގެ ދަށުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެމާއްދާގެ (ށ) އަދި އެމާއްދާގެ (ނ)ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙައްޤުތައްވެސް ހިފެހެއްޓިފައި ކަމާއި، 2018 ފެބްރުއަރީ 08 ގައި އަސްކަރު ފުލިސް މައުމޫން ހައްޔަރު ކުރުމުގެ ސަބަބަކާއިމެދު އަދި ހައްޔަރު ކުރެވުން ސަބަބު ނުވަތަ ބާރަތު ބަޔާން ކުރުން ފަސްވެގެން ދިމާއިގެން އިސްތިޢުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އުފެއްދި [illegible] ޖެހިގެންދާކަމާއި، ކުއްލި ނުރައްކަލެއްގެ ހާލަތު އިޢުލާން ކުރުމާގުޅޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަންބަރު 2018/03 ޤަރާރު ނެރުއްވިފައިވަނީ 05 ފެބްރުއަރީ 2018 ވީ ހޯމަދުވަހުގެ ރޭ 7:50ގައި ކަމާއި، އަދި ކުއްލި ނުރައްކަލެއްގެ ހާލަތު އުވާލައްވާކަން އިޢުލާނުކުރެއްވީ 22 މާރިޗު 2018ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަހުގެ 12:00އިން ފެށިގެންކަން އެގޮތުން އިޢުލާނުކުރައްވާކަމާއި، އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު ނަންބަރު 2018/4 (06 ފެބްރުއަރީ 2018) އިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު ނަންބަރު 2018/03 އަށް އިސްލާހު ގެނެވި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި، އެމާއްދާގެ (ނ) (ހައްޔަރު ކުރެވޭ މީހުންނާއި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް) "ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހިފެހެއްޓޭ ނުވަތަ ހަނިކުރެވޭ މާއްދާތައް" މިބައިގެ ދަށުން އިތުރުކޮށް ކުރީގެ ޤަރާރު އިސްލާހު ކުރުވިފައިވާ ކަމާއި، އަދި "ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު ނަންބަރު 2018/3 އިސްލާހުކުރުން"ގެ ނެރުނު ޤަރާރު ނަންބަރު: 2018/5 (06 ފެބްރުއަރީ 2018) އިން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު ނަންބަރު: 2018/3 އިން އަމަލު ކުރުން ހިފަހައްޓާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 145ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އުނިކޮށް، އެމާއްދާއަށް އަމަލު ކުރުން ހިފަހައްޓާފައިވާ ހިފެހެއްޓުން ނިމުމަކަށް ގެނެސްފައިވާ ކަމާއި، ކުއްލި ނުރައްކަލެއްގެ ހާލަތު އިޢުލާން ކުރުމަށްޓަކައި ނެރުނު މަޖިލީހުގައި ބަހުސް ކުރެވުނު ޤަރާރާއި އެޤަރާރަށް އިސްލާހު ގެނެވުނު މަޖިލީހުގައި ބަހުސް ކުރެވުނު ދެފަރާތުގައިވެސް،

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުން، ޤަރާރު ނަންބަރު 2018/3 (ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާން ކުރުމާއިގުޅޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤަރާރު) ޤަރާރުއިން ހިފަހައްޓާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 100ވަނަ މާއްދާ އާއި 101ވަނަ މާއްދާއާއި 113ވަނަ މާއްދާއާއި 228ވަނަ މާއްދާ އުނިކޮށް، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު އިޢުލާން ކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނެރުއްވި ޤަރާރު 20 ފެބުރުއަރީ 2018ވީ އަންގާރަ ދުވަހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާކަމާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނެރުއްވި ޤަރާރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އުނިކުރި ބައިތަކުގެ ތަންފީޒުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ނ) އަދި (ރ) ހިމެނިފައި ނުވާކަމާއި، އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2016/12 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ވެސް ހިމެނިފައި ނުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގެ ދަށުން ހިފެހެއްޓިފައިވާ ބައެއް ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އަދި އެހާލަތުގެ ދަށުން އަމަލުކުރުން ވަގުތީ ގޮތުން ހުއްޓުވިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގައި އަމަލު ކުރެވޭނެ ދަސްތޫރީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތުމުން، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު ދެމިއޮތުމާ އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނު ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފުކަމުގައި، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުވާލި ވަގުތުން ފުރިގެން، އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން ބަންދުކޮށްފައި ހުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނާއި ޚިލާފު ކަމަށްކަނޑައަޅާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45ވަނަ މާއްދާގެ ބަޔާންކޮށްދޭ ހައްޤު ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓު އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއްކަމަށް ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވައެވެ.

ވީމާ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފުރިހަމަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 އަމުރުގައި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގެ ދަށުން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތު ދެމިއޮތުމާ އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް

ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށްކަމަށްވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓުއަމުރަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވާ އިޖުރާއާތު ތަކެއްގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމުގައި ބެލެވޭ ކަމަށް.

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތައް އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-E(258-2018)/2018/13 ކޯޓު އަމުރަކީ ބާތިލު އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.